

TALABALARNI ESTETIK TARBIYALASHDA KREATIV TEXNLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Saidqulova Gavhar Odiljon qizi

*Chirchiq davlat pedagogika universiteti
Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti o'qituvchisi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada talabalarni estetik tarbiyalash jarayonida kreativ texnologiyalardan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlari yoritilgan. Estetik tarbiya orqali shaxsning didi, badiiy tafakkuri va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar muhim ahamiyat kasb etishi tahlil qilinadi. Shuningdek, interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar va innovatsion vositalarning ta'lim jarayonidagi o'рни hamda ularning samaradorligi misollar asosida ko'rsatib beriladi. Maqolada talabalar estetik dunyoqarashini shakllantirishda kreativ texnologiyalardan foydalanishning afzalliklari va ularni amaliyotga joriy etish yo'llari taklif etiladi.*

Kalit so'zlar: *estetik tarbiya, kreativ texnologiyalar, ta'lim jarayoni, pedagogik innovatsiyalar, interfaol metodlar, badiiy tafakkur, ijodkorlik, raqamli ta'lim, zamonaviy yondashuvlar, talabalar rivoji.*

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari jadal rivojlanayotgan davrda ta'lim tizimi oldiga yangi va muhim vazifalar qo'yilmoqda. Jumladan, yosh avlodni har tomonlama barkamol, estetik didi yuksak, ijodkor shaxs sifatida tarbiyalash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Estetik tarbiya insonning go'zallikni anglash, his etish va qadrlash qobiliyatini shakllantirib, uning ma'naviy dunyosini boyitadi. Shu bois, ta'lim jarayonida estetik tarbiyani samarali tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy ta'lim muhitida an'anaviy usullar bilan bir qatorda kreativ texnologiyalardan foydalanish talabalarning faolligini oshirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish va ijodiy yondashuvini shakllantirishda katta imkoniyatlar yaratadi. Kreativ texnologiyalar o'quv jarayonini yanada qiziqarli, interfaol va samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Ayniqsa, raqamli vositalar, interfaol metodlar va innovatsion pedagogik yondashuvlar estetik tarbiya jarayonining samaradorligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Mazkur maqolada talabalarni estetik tarbiyalashda kreativ texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati, uning nazariy asoslari hamda amaliy qo'llash imkoniyatlari yoritiladi. Shuningdek, ushbu yo'nalishda mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari ham tahlil qilinadi.

Talabalarni estetik tarbiyalash jarayoni ularning shaxsiy kamolotida muhim o'rin egallaydi. Estetik tarbiya orqali talabalarda go'zallikni anglash, uni baholash va yaratishga bo'lgan intilish shakllanadi. Shu bilan birga, bu jarayon ularning badiiy tafakkuri, didi va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Zamonaviy ta'lim tizimida ushbu vazifalarni samarali amalga oshirishda kreativ texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Kreativ texnologiyalar ta'lim jarayoniga yangicha yondashuvni olib kiradi. Ular talabalarning faolligini oshirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish va ijodiy faoliyatga jalb etishda samarali vosita hisoblanadi. Masalan, interfaol metodlar – “Aqliy hujum”, “Klaster”, “Rol o'ynash”, “Loyiha metodi” kabi usullar talabalarning estetik qarashlarini kengaytiradi va ularni erkin fikr bildirishga undaydi. Ushbu metodlar orqali talabalar nafaqat nazariy bilimlarni egallaydi, balki ularni amaliyotda qo'llash ko'nikmalarini ham rivojlantiradi.

Raqamli texnologiyalar ham estetik tarbiya jarayonida muhim rol o'ynaydi. Multimedia vositalari, virtual platformalar, elektron darsliklar va taqdimotlar talabalarning tasavvurini boyitadi, o'quv materiallarini yanada tushunarli va qiziqarli tarzda yetkazish imkonini beradi. Masalan, video, animatsiya va grafik materiallardan foydalanish orqali san'at, madaniyat va dizayn elementlarini chuqurroq anglash mumkin. Bu esa talabalarning estetik didini shakllantirishda samarali natijalar beradi.

Shuningdek, kreativ texnologiyalar asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar talabalarning ijodiy salohiyatini yuzaga chiqarishga xizmat qiladi. Turli loyihalar, ijodiy topshiriqlar va amaliy mashg'ulotlar orqali talabalar mustaqil ravishda yangi g'oyalar ishlab chiqadi, o'z fikrini ifoda etadi va jamoa bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu jarayon esa ularning nafaqat estetik, balki umumiy intellektual rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Biroq, kreativ texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy etishda ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, texnik vositalarning yetarli emasligi, o'qituvchilarning zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ko'nikmalarining yetishmasligi va metodik ta'minotning kamligi bu jarayon samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu bois, ta'lim muassasalarida moddiy-texnik bazani mustahkamlash, pedagoglarning malakasini oshirish va innovatsion metodikalarni keng joriy etish zarur.

Mazkur tadqiqotda talabalarni estetik tarbiyalashda kreativ texnologiyalardan foydalanish jarayoni ilmiy-pedagogik yondashuvlar asosida o'rganildi. Tadqiqotning metodologik asosini shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv hamda innovatsion pedagogik texnologiyalar tashkil etadi. Ushbu yondashuvlar orqali talabalarni estetik jihatdan rivojlantirish, ularning ijodiy fikrlash qobiliyatini shakllantirish va mustaqil faoliyatga yo'naltirish masalalari tahlil qilindi.

Tadqiqot jarayonida nazariy va amaliy metodlardan kompleks foydalanildi. Nazariy metodlar sifatida ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, pedagogik tajribalarni o'rganish va umumlashtirish ishlari amalga oshirildi. Amaliy metodlar esa kuzatish, suhbat, so'rovnoma, tajriba-sinov ishlari hamda natijalarni taqqoslash orqali olib borildi. Ushbu metodlar yordamida kreativ texnologiyalarning estetik tarbiya jarayoniga ta'siri aniqlanib, ularning samaradorligi baholandi.

Shuningdek, tadqiqot davomida interfaol metodlar va raqamli texnologiyalardan foydalanish jarayoni modellashtirildi hamda amaliy mashg'ulotlar orqali sinovdan o'tkazildi. Olingan natijalar tahlil qilinib, umumlashtirildi va tegishli xulosalar chiqarildi. Mazkur metodologiya tadqiqotning ilmiy asoslanganligini ta'minlash bilan birga, uning amaliy ahamiyatini ham oshiradi.

Mazkur tadqiqot natijasida talabalarni estetik tarbiyalash jarayonida kreativ texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi ilmiy va amaliy jihatdan asoslab berildi. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, kreativ texnologiyalarni qo'llash talabalarning estetik didini rivojlantirish, badiiy tafakkurini kengaytirish va ijodiy faolligini oshirishda muhim omil hisoblanadi.

Amaliy tajriba natijalari shuni ko'rsatdiki, interfaol metodlar va raqamli vositalardan foydalanilgan mashg'ulotlarda talabalar an'anaviy darslarga nisbatan faolroq ishtirok etadi, mustaqil fikrlashga va yangi g'oyalar yaratishga ko'proq intiladi. Ayniqsa, loyiha asosida ishlash, taqdimotlar tayyorlash va multimedia materiallaridan foydalanish orqali talabalarning estetik dunyoqarashi sezilarli darajada shakllandi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari kreativ texnologiyalarni ta'lim jarayoniga tizimli ravishda joriy etish zarurligini ko'rsatdi. Bunda o'qituvchilarning metodik tayyorgarligi, zamonaviy texnik vositalar bilan ta'minlanganlik darajasi va innovatsion yondashuvlarga ochiqligi muhim ahamiyat kasb etadi.

Umuman olganda, olib borilgan tadqiqot natijalari kreativ texnologiyalar asosida tashkil etilgan estetik tarbiya jarayoni talabalarning har tomonlama rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqladi hamda ushbu yondashuvni keng joriy etish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga zamin yaratdi.

Xulosa qilib aytganda, talabalarni estetik tarbiyalashda kreativ texnologiyalardan foydalanish ta'lim sifatini oshirish, talabalarning ijodiy va estetik rivojlanishini ta'minlashda muhim vosita hisoblanadi. Bu esa zamonaviy jamiyat talablariga mos, har tomonlama barkamol shaxsni shakllantirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.

Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2016.

To'xtaxodjayeva M.X. Pedagogika. – Toshkent: O'qituvchi, 2010.

Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: Fan, 2006.

Ishmuhammedov R.J., Abduqodirov A.A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Iste'dod, 2012.